

Restaurations-virksomhed og alkoholbevilling mv.

Version 30. marts 2016

1. Overblik og tjekliste

Dette afsnit indeholder flere forskellige emner inden for lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling mv.

Grundet emnernes begrænsede omfang er stort set samtlige sagsbehandlingsskridt inden for det enkelte emne samlet under pkt. 5 ”Straf og andre retsfølger”.

De emner, som behandles i dette afsnit, er:

- Servering af stærke drikke uden alkoholbevilling, jf. § 10 a, stk. 3, se [pkt. 5.1.](#)
- Udlevering og medbringning af stærke drikke fra virksomheder uden alkoholbevilling, jf. § 24, stk. 1, se [pkt. 5.2.](#)
- Manglende overholdelse af lukketiden, jf. § 28, stk. 1, 1. pkt., se [pkt. 5.3.](#)
- Forbud mod servering af stærke drikke, jf. § 29, stk. 1, se [pkt. 5.4.](#)
- Overtrædelse af forbud mod ophold, jf. § 31, se [pkt. 5.5.](#)
- Forstyrrelse af den offentlige orden, jf. § 32, stk. 1, se [pkt. 5.6.](#)
- Frakendelse/tilbagekaldelse af alkoholbevilling, se [pkt. 5.8.](#)

I forbindelse med tiltalerejsning skal du være opmærksom på følgende:

- Der rejses som hovedregel alene tiltale mod forretningsindehaveren, bestyreren eller dennes personale, se [pkt. 3.1.](#)
- Ved overtrædelse af § 29, stk. 1, om forbud mod at servere stærke drikke gælder et objektivi ansvar, se [pkt. 3.1.](#)
- Om der er grundlag for at nedlægge påstand om rettighedsfrakendelse, se [pkt. 5.8.](#)

Efter dom skal du være opmærksom på følgende:

- Evt. indsendelse af dom til Vidensbasen, se [pkt. 6.1.](#)

2. *Politiets efterforskning og sagsbehandling*

3. Forberedelse

3.1. Tiltalerejsning

Restaurationslovens anvendelsesområde fremgår af lovens § 1, stk. 1.

Ved restaurationsvirksomhed forstås selvstændig erhvervsvirksomhed ved servering af stærke drikke. Ved stærke drikke forstås i loven drikkevarer med 2,8 pct. volumen alkohol eller derover, jf. § 1, stk. 4.

Endvidere omfatter loven servering af stærke drikke ved enkeltstående arrangementer, jf. restaurationslovens § 22.

Overtrædelse af restaurationsloven straffes efter lovens § 37 med bøde.

Det er forretningsindehaveren, bestyreren eller dennes personale, som må sørge for, at restaurationslovens regler overholdes, og hovedreglen er derfor, at det i almindelighed er tilstrækkeligt at rejse tiltale mod denne.

Undtagelsesvist kan der rejses tiltale mod gæsten, eksempelvis hvis denne trods opfordring fra personalet har nægtet at forlade restaurationen og dermed overtræder lukketiden, jf. § 28, stk. 1, 1. pkt. Det fremgår således af restaurationslovens § 37, stk. 4, at den, der nyder, køber eller på anden måde skaffer sig stærke drikke i strid med loven, straffes med bøde. Se i øvrigt om, hvornår der rent undtagelsesvist rejses tiltale mod gæsten i pkt. 5. under de enkelte bestemmelser.

Efter § 37, stk. 6, kan der pålægges selskaber mv. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Særligt vedrørende overtrædelse af restaurationslovens § 29, stk. 1, bemærkes, at der i medfør af restaurationslovens § 37, stk. 7, gælder et objektivt strafansvar for restauratører, kantineindehavere og disses bestyrere, som kan pålægges bødeansvar for overtrædelse af denne bestemmelse, der begås af ansatte i virksomheden, selv om overtrædelsen ikke kan tilregnes dem som forsætlig eller uagtsom.

4. Jura

5. Straf og andre retsfølger

5.1. Servering af stærke drikke uden alkoholbevilling, jf. § 10 a, stk. 3

Efter § 10 a, stk. 3, må stærke drikke kun serveres i virksomheder med alkoholbevilling. Stærke drikke er defineret i § 1, stk. 4, i loven. Overtrædelse af restaurationslovens § 10 a, stk. 3, straffes efter lovens § 37, stk. 1, nr. 1, med bøde.

Kravet om alkoholbevilling og tilladelse gælder ikke for kantiner og enkeltstående arrangementer, jf. kapitel 4 og 5.

Bestemmelsen i § 10 a, stk. 3, blev indsat i restaurationsloven ved lov nr. 391 af 25. maj 2009. Forarbejderne til loven (L 118 af 28. januar 2009) indeholder ingen tilkendegivelser om straffniveauet for overtrædelse af restaurationslovens § 10 a, stk. 3.

Af domspraksis kan nævnes Vestre Landsrets dom, TfK 2012.541, hvor en ejer af et sted uden alkoholbevilling for 10 forhold vedrørende overtrædelse af restaurationslovens § 10 a, stk. 3, blev idømt en bøde på 20.000 kr. Ved dommen blev der lagt vægt på antallet af overtrædelser og omfanget af den ulovlige virksomhed.

5.2. Udlevering og medbringen af stærke drikke fra virksomheder uden alkoholbevilling, jf. § 24, stk. 1

Efter restaurationslovens § 24, stk. 1, må der ikke i og fra virksomheder, som ikke har alkoholbevilling, udleveres eller medbringes stærke drikke til nydelse på eller ved forretningsstedet. Overtrædelse af restaurationslovens § 24, stk. 1, straffes efter lovens § 37, stk. 1, nr. 1, med bøde.

Der gælder følgende retningslinjer for bødepåstanden i sager om overtrædelse af restaurationslovens § 24, stk. 1:

Indehaver	1.000 kr.
Gæst	500 kr.

Der er ved fastsættelse af bøden for indehaveren lagt vægt på, at overtrædelsen begås i erhvervsforhold.

Der rejses som udgangspunkt alene tiltale mod indehaveren.

Det forudsættes således, at der kun undtagelsesvist rejses tiltale mod gæsten.

Se nærmere om, hvem der skal retsforfølges i pkt. 3.2.

5.3. Manglende overholdelse af lukketiden, jf. § 28, stk. 1, 1. pkt.

I restaurationslovens § 28, stk. 1, 1. pkt., er det fastsat, at steder, hvorfra der foregår salg af mad og drikkevarer til nydelse på eller ved salgsstedet, og hvortil der er offentlig adgang, som udgangspunkt skal være lukket i tiden fra kl. 24 til kl. 5. Efter bestemmelsens stk. 2-4 kan åbningstiden i visse tilfælde udvides. Overtrædelse af restaurationslovens § 28, stk. 1, 1. pkt., straffes efter lovens § 37, stk. 1, nr. 1, med bøde.

Der gælder følgende retningslinjer for bødepåstanden i sager, hvor reglerne om lukketid er overtrådt:

Restauratør og bestyrer	1.000 kr.
Ansæt	500 kr.
Gæst	500 kr.

Der rejses som udgangspunkt alene tiltale mod indehaveren.

Der kan undtagelsesvist rejses tiltale mod gæsten, f. eks. fordi gæsten trods forretningsindehaverens opfordring har nægtet at forlade stedet.

Se nærmere om, hvem der skal retsforfølges i pkt. 3.1.

5.4. Forbud mod servering af stærke drikke, jf. § 29, stk. 1

Efter restaurationslovens § 29, stk. 1, er det på serveringssteder forbudt at servere eller lade servere stærke drikke for personer, der ikke er fyldt 18 år, og for personer, om hvem der er grund til at antage,

at de ved yderligere indtagelse af stærke drikke vil give anledning til fare for sig selv eller fare eller ulempe for andre. Overtrædelse af restaurationslovens § 29, stk. 1, straffes efter lovens § 37, stk. 1, nr. 1, med bøde.

Anklagemyndigheden skal som udgangspunkt anvende nedenstående bødepåstande i sager om overtrædelse af restaurationslovens § 29, stk. 1:

<u>1. gang</u>	
Restauratør, bestyrer mv.	2.500 kr.
Ansæt	1.500 kr.
<u>2. gang</u>	
Restauratør, bestyrer mv.	6.500 kr.
Ansæt	3.000 kr.
<u>3. gang</u>	
Restauratør, bestyrer mv.	13.000 kr.
Ansæt	6.500 kr.

Bøderne er fastsat på baggrund af en række prøvesager, der blev gennemført i København i 2003 og herefter reguleret i overensstemmelse med satsreguleringsprocenten.

For så vidt angår gentagelsestilfælde, er det anført i forarbejderne til lov nr. 213 af 31. marts 2004 om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 16 år (nu lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år) (L 95 af 26. november 2003, de specielle bemærkninger til § 4), at bøderne for overtrædelse af forbuddet mod salg af alkohol til personer under 16 år i førstegangstilfælde bør svare til den bødestraf, der blev udmålt i de nævnte prøvesager fra 2003, og at bøderne i anden- og tredjeangstilfælde af overtrædelse af forbuddet mod salg af alkohol til personer under 16 år forudsættes udmålt til henholdsvis 5.000 kr. og 10.000 kr. (2003-niveau).

På denne baggrund er det Rigsadvokatens opfattelse, at der i anden- og tredjeangstilfælde af overtrædelse af restaurationslovens § 29, stk. 1, nr. 1, efter at der er taget højde for satsreguleringen bør nedlægges påstand om en bøde til restauratøren på henholdsvis 6.500 kr. og 13.000 kr., mens bøden til den ansatte bør påstås fastsat til henholdsvis 3.000 kr. og 6.500 kr.

Det bemærkes, at der med henblik på forenkling er fastsat samme bødetakst for overtrædelse af § 29, stk. 1, nr. 1 og 2, selv om de ovennævnte prøvesager alene vedrører overtrædelse af § 29, stk. 1, nr. 1, om servering for personer under 18 år. Der er herved også lagt vægt på, at overtrædelsen begås i erhvervsforhold.

Som udgangspunkt rejses der alene tiltale mod restauratøren, bestyreren eller den ansatte.

Der vil i almindelighed ikke være anledning til at rejse tiltale mod en gæst for overtrædelse af restaurationslovens § 29, stk. 1, medmindre der foreligger særlige omstændigheder, f.eks. forevisning af falsk legitimation eller lignende. Formålet med bestemmelsen er således navnlig at beskytte unge under 18 år og berusede personer.

Efter restaurationslovens § 37, stk. 4, kan den unge under 18 år, der i strid med restaurationslovens § 29, stk. 1, nr. 1, køber stærke drikke, dog tillige straffes med bøde.

Der kan således efter en konkret vurdering af præventive hensyn være behov for at rejse tiltale mod den unge, f. eks. hvis det konstateres, at mange unge i nattelivet opnår udskænkning i strid med § 29, stk. 1, nr. 1.

Se nærmere om, hvem der skal retsforfølges i pkt. 3.1.

5.5. Overtrædelse af forbud mod ophold, jf. § 31

Efter restaurationslovens § 31, stk. 1 og 2, kan politiet under særlige forhold forbyde indehavere af en virksomhed at lade personer under 18 år opholde sig som gæster i virksomheden. Politiet kan endvidere forbyde personer, der søger fortjeneste ved prostitution, eller som i forbindelse med besøg på et sted, hvorfra der foregår salg af mad og drikkevarer til nydelse på eller ved salgsstedet, har begået en strafbar handling, at opholde sig som gæster i bestemte virksomheder, ligesom politiet kan forbyde de pågældende indehavere at modtage disse personer som gæster.

Hensynet bag håndhævelsen af restaurationslovens § 31, stk. 2, er at undgå slagsmål på restaurationer, værtshuse og diskoteker mv. og at undgå, at andre gæster føler sig utrygge.

Overtrædelsen af et forbud meddelt efter § 31 straffes med bøde, jf. § 37, stk. 1, nr. 3. Under skærpende omstændigheder eller i gentagelsestilfælde kan straffen efter stk. 1 stige til fængsel indtil 4 måneder, jf. § 37, stk. 3.

Anklagemyndigheden skal som udgangspunkt anvende nedenstående bødepåstande i sager om overtrædelse af restaurationslovens § 31, stk. 2:

Overtrædelse af forbud om ikke at opholde sig som gæst i restauration	1.500 kr.
- under skærpende omstændigheder	2.000 kr.

Bødepåstanden på 1.500 kr. bør anvendes, hvis overtrædelsen alene består i, at den pågældende indfinder sig i en restauration uden at være til gene for personalet eller andre gæster.

Hvis der foreligger skærpende omstændigheder, f.eks. hvis vedkommende er til gene for personalet eller andre gæster, uden at dette er en overtrædelse af andre bestemmelser i straffeloven eller restaurationsloven mv., bør der således nedlægges påstand om en skærpet bøde.

Bøden bør søges forhøjet i gentagelsestilfælde, således at bøden i 2. gangstilfælde forhøjes med 500 kr., og i tredje gangs- og senere tilfælde med 1.000 kr. i forhold til bøden i 1. gangstilfælde.

I tilfælde, hvor der udover overtrædelse af et forbud efter § 31, stk. 2, også foreligger andre overtrædelser, f.eks. af restaurationsloven, skal der tillige rejses tiltale for disse overtrædelser. En samlet bøde for overtrædelserne skal herefter fastsættes ved modereret kumulation.

Justitsministeriet har udstedt en [cirkulæreskrivelse nr. 10092 af 21. december 2006](#) om forbud efter restaurationslovens § 31, stk. 2. Cirkulæreskrivelsen indeholder en samlet gennemgang af reglerne om og praksis vedrørende politiets behandling af sager om meddelelse af forbud efter § 31, stk. 2.

Videregivelse og behandling af oplysninger om forbud

De oplysninger, som politiet videregiver i medfør af bestemmelsens stk. 3, må kun behandles af indehavere, bestyrere og dørmænd, og behandling må kun ske i det omfang, det er nødvendigt for at håndhæve forbud efter stk. 2. Dette fremgår af bestemmelsens stk. 4.

Justitsministeren kan efter bestemmelsen i § 31, stk. 6, fastsætte regler om politiets videregivelse af oplysningerne om forbud efter § 31, stk. 2, herunder om, at videregivelsen kan ske via et privat register, og at oplysningerne i nødvendigt omfang kan behandles af andre end indehaveren, bestyreren og dørmændene.

Reglerne om videregivelse og behandling af oplysninger om forbud mod ophold i bestemte virksomheder i restaurationslovens § 31, stk. 3-6, blev indsat i lov nr. 1275 af 16. december 2009 om ændring af lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling mv. Bestemmelserne blev indsat for at give restauratører og dørmænd de nødvendige redskaber for at undgå, at personer med restaurationsforbud alligevel får adgang til restaurationen.

5.6. Forstyrrelse af den offentlige orden, jf. § 32, stk. 1

Efter restaurationslovens § 32, stk. 1, er det forbudt at udvise støjende, voldelig, fornærmelig eller lignende adfærd, der er egnet til at forstyrre den offentlige orden eller medføre ulempe for andre tilstedeværende eller omboende. Overtrædelse af restaurationslovens § 32, stk. 1, straffes efter lovens § 37, stk. 1, nr. 1, med bøde. Efter § 37, stk. 2, skal der ved udmåling af straffen efter stk. 1, nr. 1, for overtrædelse af § 32, stk. 1, lægges betydelig vægt på hensynet til at forhindre forstyrrelse af den offentlige orden og ulempe for andre tilstedeværende eller omboende.

Anklagemyndigheden skal som udgangspunkt anvende nedenstående bødepåstande i sager om overtrædelse af restaurationslovens § 32, stk. 1:

Uorden (støjende, fornærmelig eller lignende adfærd)	1.500 kr.
Voldelig optræden	(minimum) 3.000 kr.

Ved udmåling af straffen efter stk. 1, nr. 1, for overtrædelse af § 32, stk. 1, skal der lægges betydelig vægt på hensynet til at hindre forstyrrelse af den offentlige orden og ulempe for andre tilstedeværende eller omboende. Dette fremgår direkte af § 37, stk. 2, der blev indført ved lov nr. 249 af 30. marts 2011, der trådte i kraft den 1. maj 2011.

Formålet med bestemmelsen er at opnå en skærpelse af bødestrafen for overtrædelse af restaurationslovens § 32, stk. 1, således at bøder efter bestemmelsen fastsættes efter samme retningslinjer som bøder for overtrædelse af ordensbekendtgørelsens § 3, stk. 1, om gadeuorden og voldelig optræden mv. Dette synspunkt fremgår af forarbejderne til loven ([L 102 af 15. december 2010, de specielle bemærkninger til § 37, stk. 2](#)).

Det forudsættes således i forarbejderne, at bødestraffen for overtrædelse af restaurationslovens § 32, stk. 1, ved støjende, fornærmelig eller lignende adfærd, som efter de hidtil gældende retningslinjer var 600 kr., som udgangspunkt skal forhøjes til 1.500 kr.

Tilsvarende forudsættes det, at bøder for overtrædelse af restaurationslovens § 32, stk. 1, ved voldelig adfærd som udgangspunkt fastsættes til minimum 3.000 kr., således at der afhængig af overtrædelsens karakter og konsekvenser, herunder om der er tale om personskade, kan blive tale om en større bøde.

5.7. Nedsættelsesgrunde

Bøderne nedsættes for unge under 18 år og personer med særlig lav indtægt i overensstemmelse med ordningen på færdselslovens område.

Bøden til unge under 18 år skal generelt nedsættes til det halve beløb.

Nedsættelsen af bøden skal ske ved anklagemyndighedens foranstaltning i forbindelse med udsendelse af bødeforelæg eller ved nedlæggelse af påstand om bøde.

Bøden til personer med særlig lav indtægt kan – hvis den sigtede fremlægger den fornødne dokumentation for sine indtægtsforhold – nedsættes til det halve beløb. Indtægtsgrænsen reguleres en gang årligt.

Det bemærkes, at det er forholdene på gerningstidspunktet, der er afgørende for en eventuel nedsættelse både med hensyn til sigtede under 18 år og sigtede med en særlig lav indtægt.

Se i rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Færdsel - Generelle retningslinjer for sanktionspåstande i færdselssager, pkt. 5.2. om nedsættelsesgrunde.

5.8. Frakendelse/tilbagekaldelse af alkoholbevilling, jf. § 19, stk. 1

Det følger af restaurationslovens § 19, stk. 1, at en alkoholbevilling meddelt efter lovens § 10 kan frakendes eller tilbagekaldes. En alkoholbevilling kan frakendes efter § 19, stk. 1, nr. 1, hvis bevillingsindehaveren har gjort sig skyldig i grov eller gentagen overtrædelse af vilkår for alkoholbevillingen eller af bestemmelser i loven, eller tilbagekaldes efter § 19, stk. 1, nr. 2, hvis der er særlig grund til at antage, at bevillingsindehaveren ikke vil eller kan drive restaurationsvirksomheden på forsvarlig måde.

En afgørelse om frakendelse efter § 19, stk. 1, nr. 1, træffes af domstolene, mens afgørelse om tilbagekaldelse efter § 19, stk. 1, nr. 2, træffes af bevillingsmyndigheden efter forslag fra politiet. Bevillingsmyndighedens afgørelse kan indbringes for domstolene, jf. § 19, stk. 2.

Påstand om frakendelse af alkoholbevilling efter § 19, stk. 1, nr. 1, nedlægges kun i sager, hvor der foreligger et strafbart forhold, og der verserer en straffesag herom.

Afgørelse om tilbagekaldelse af en alkoholbevilling træffes administrativt. bl.a. i tilfælde af, at:

- bevillingshaveren undlader at føre tilstrækkelig adgangskontrol,
- bestyreren eller bevillingshaveren ikke er til stede i virksomheden på de tidspunkter, hvor der er mange og vanskelige gæster,
- bevillingshaveren undlader at tilkalde politiet, når alvorlige lovovertrædelser har fundet sted, f.eks. slagsmål eller voldeligt overfald,

- bevillingshaveren, bestyreren eller personalet er påvirket af alkohol eller euforiserende stoffer i et sådant omfang, at virksomheden ikke kan drives på forsvarlig måde,
- bevillingshaveren benytter ikke-godkendte dørmænd, eller
- der hersker grov uorden, f.eks. mangelfuld afrydning af tomme eller knuste glas eller flasker, mangelfuld rengøring mm.

Hvis der i disse tilfælde også er tale om overtrædelse af loven eller vilkår for alkoholbevillingen, sker tilbagekaldelsen med hjemmel i nr. 1.

6. Efter dom

6.1. Domme til Vidensbasen

Anklageren skal overveje, om dommen er egnet til at indgå i Anklagemyndighedens Vidensbase.

Vidensbasen skal dels indeholde afgørelser, som afspejler straffniveauet, praksis for rettighedsfrakendelse og andre retsfølger mv., dels afgørelser af mere principiel karakter, hvor der er taget stilling til et eller flere uafklarede spørgsmål i relation til bestemmelsernes anvendelsesområde, fortolkning mv.

En afgørelse kan også have generel betydning, hvis den f.eks. indeholder en sagkyndig erklæring eller anden faglig udtalelse, som vil være anvendelig i andre sager.

Domme til Vidensbasen sendes på mail til vidensenheden@ankl.dk med en kort begrundelse for indstillingen. Domme til Vidensbasen skal være endelige.

7. Love og forarbejder

Seneste lovbekendtgørelse

- Lovbekendtgørelse nr. 135 af 18. januar 2010 om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling mv.

Relevante ændringslove og forarbejder

- Lov nr. 249 af 30. marts 2011 om ændring af lov om politiets virksomhed og lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling mv. (Skærpelse af bødestrafen for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen mv.) ([L 102 af 15. december 2010](#))
- Lov nr. 1275 af 16. december 2009 om ændring af lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling mv. (Videregivelse og behandling af oplysninger om forbud mod ophold i bestemte virksomheder) ([L 13 af 7. oktober 2009](#))
- Lov nr. 391 af 25. maj 2009 om ændring af lov om næringsbreve til visse fødevarer og virksomheder, lov om restaurations – og hotelvirksomhed mv. (Forenkling af reglerne om næringsbrev og udveksling af oplysninger mv.) ([L 118 af 28. januar 2009](#))

Anden relevant lovgivning

- Lov nr. 213 af 31. marts 2004 om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 16 år ([L 95 af 26. november 2003](#))

Relevante vejledninger og cirkulæreskrivelser

- Cirkulæreskrivelse nr. 10092 af 21. december 2006 om forbud efter restaurationslovens § 31, stk. 2